

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат: мр Наташа Милићевић

Тема: *Syntactic strategies behind free relatives (Синтаксичке стратегије у домену допунских номиналних клауза)*

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовано комисију 18. 3. 2016. Наставно-научно веће Филозофског факултета, Универзитет у Новом Саду
2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: (1) Др Маја Марковић, ванредни професор за ужу научну област Енглески језик и лингвистика, изабрана 20.12.2012, Одсек за енглески језик и књижевност, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду (2) Др Сабина Халупка-Решетар, ванредни професор за ужу научну област Енглески језик и лингвистика, изабрана 8.7.2014, Одсек за енглески језик и књижевност, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду (3) Др Биљана Мишић Илић, редовни професор за ужу научну област Англистичка лингвистика, изабрана марта 2009, Департман за англистику, Филозофски факултет у Нишу
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Милићевић, Станимир, Наташа
2. Датум рођења, општина, република: 1.8.1973. Нови Сад, Нови Сад, Србија
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 29. 11. 2004., Нови Сад, <i>Конструкција глагола са партикулом у енглеском језику и глаголски префикс у српском језику</i>
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: лингвистика
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: <i>Syntactic strategies behind free relatives (Синтаксичке стратегије у домену допунских номиналних клауза)</i>
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са знаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл. Дисертација садржи 204 обележене стране и организована је на следећи начин: Кључна документацијска информација; Извод; Садржај (стр. 2-12); 1. Увод (стр. 13-30) са следећим одељцима и пододељцима: 1.1. Циљеви; 1.2. Теоријски оквир и методологија истраживања (1.2.1. Теоријски оквир, 1.2.2. Минимализам, 1.2.3. Деривациони систем у минимализму, 1.2.4. Трећи тип спајања – калемљење, 1.2.5. Методологија); 1.3. План тезе; 2. Допунске номиналне клаузе (стр. 30-52) са следећим одељцима и пододељцима: 2.1 Својства; 2.2. Интерпретација допунских номиналних клауза; 2.3. Претходне анализе (2.3.1. Анализа са управном речју, 2.3.2. Анализа са субординатором, 2.3.3. Калемљење); 2.4. Номинална клауза у позицији субјекта; 2.5. Закључци; 3. Допунске номиналне клаузе у српском као калем (стр. 53-111) са следећим одељцима и пододељцима: 3.1. Својства допунских номиналних клауза у српском језику (3.1.1. Заменице у допунским номиналним клаузама, 3.1.2. Услови подударности у допунским номиналним клаузама у српском, 3.1.3 Сумирање података); 3.2. Предлог анализе (3.2.1 Присвојна анафора у српском/ хрватском, 3.2.2. Структура односне заменичке фразе, 3.2.3 Позиција клитике и интерфејс синтаксе и фонологије,

3.2.4. Дистрибуција клитика у допунским номиналним клаузама, 3.2.5. Калемљење предлошких фраза и *предлог који недостаје*); 3.3. Закључци; 4. Поновно разматрање дистрибуције номиналних клауза (стр. 112-144) са следећим одељцима и пододељцима: 4.1. Номиналне клаузе у позицији субјекта у српском (4.1.1. Подаци, 4.2.2. Сумирање података); 4.2. Предлог анализе (4.2.1. Синтакса номиналних клауза са + \varnothing заменицом, 4.2.2. Синтакса номиналних клауза са заменицом у једнини 4.2.3. Дислоцирање налево и нереализовани субјекат); 4.3 Закључци; 5. О неодређеним генерализирајућим зависним клаузама (стр. 145-194) са следећим одељцима и пододељцима: 5.1. Неодређене генерализирајуће зависне клаузе и допунске номиналне клаузе; 5.2 Својства неодређених генерализирајућих клауза; 5.3 Приступ неодређеним генерализирајућим зависним клаузама (5.3.1. Неодређене генерализирајуће зависне клаузе као специфицирајуће клаузе у конструкцији са копулом, 5.3.2. Закључци); 5.4. Неодређене генерализирајуће зависне клаузе у српском (5.4.1. Шта се може сматрати неодређеном генерализирајућом зависном клаузом, 5.4.2. Својства неодређених генерализирајућих клауза у српском, 5.4.3. Анализа, 5.4.4 О нереференцијалности релативних клауза са *лаком* управном речју у неодређеним генерализирајућим зависним клаузама); 5.5. Номиналне клаузе у конструкцијама са неодређеним генерализирајућим зависним клаузама; 6. Закључак (стр. 195-197).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Тема ове дисертације је анализа допунских номиналних клауза и њима сродних неодређених генерализирајућих зависних реченица у енглеском и српском језику. Иако се базира на подацима из ова два језика, ова анализа се у датом теоријском оквиру сматра универзално примењивом на све језике у којима постоје ове синтаксичке конструкције. У првом, уводном, поглављу представљен је циљ спроведеног истраживања, илустроване су конструкције и основне одлике наведених конструкција, а затим је представљен теоријски оквир рада, тј. минималистичка синтаксичка теорија, универзални модел граматике који она подразумева, и карактеристике деривационог механизма на којем почива ова теорија. Такође је представљена нова синтаксичка операција, калемљење, и логичка и емпиријска мотивација за њено увођење.

У другом поглављу, *Допунске номиналне клаузе*, дат је детаљан приказ синтаксичких и семантичких својстава ове врсте клауза, као и преглед претходних анализа ове конструкције. Тачније, појединачни приступи анализи ове конструкције сврстани су у два основна приступа у зависности од тога како се у њима дефинише синтаксичка функција заменице којом се допунска номинална клауза уводи у позицију аргумента глагола у главној клаузи. По једном приступу, ова заменица је управна реч именичке фразе која представља синтаксичку реализацију аргумента глагола, док је по другом, ова заменица део зависне, релативне клаузе, која модификује фонолошки нереализовану управну реч именичке фразе. Наведене су предности и мањкавости оба приступа и представљен је приступ који третира наведену заменицу као *заједничку структуру*, фразу која истовремено има две различите функције у главној и субординираној клаузи. Овај иновативни приступ се заснива на фундаменталној модификацији минималистичког инвентара синтаксичких функција који је до сада подразумевао само две врсте синтаксичког спајања, и самим тим захтева додатну емпиријску подршку.

У трећем поглављу, поменута теоријска иновација добија емпиријску подршку у виду детаљне анализе допунских номиналних клауза у српском језику. Ауторка прво класификује ове клаузе у српском језику према типу заменице којом се оне уводе у главну реченицу, тј. према морфолошким својствима ових заменица. Предложена класификација јасно показује да морфолошко (не)исказивање рода и броја на упитној заменици има синтаксичке последице, односно утиче на синтаксичка својства и дистрибуцију допунских номиналних клауза. Ауторка затим износи детаљну аргументацију за примену *калемљења*, односно анализе по којој један синтаксички елемент може имати подељене синтаксичке улоге. Оваква анализа на најједноставнији начин објашњава појаву *подударности у надежу*, основну одлику ових конструкција у различитим језицима, али је додатно оправдава интерпретација анафоре у датим конструкцијама. Битан елемент ове анализе представља и анализа унутрашње структуре допунских номиналних клауза, која своју оправданост црпи и из постојеће, тренутно најприхваћеније теорије о синтакси клитика у словенским језицима. Представљајући један поглед на дистрибуцију клитика у српском, ауторка долази до важних закључака и у овом домену.

Четврто поглавље, под називом *Поновно разматрање дистрибуције номиналних клауза*, бави се синтаксичким разликама које постоје између наведених клауза у позицији субјекта и објекта. У овом поглављу постаје још јасније зашто је класификација предложена у трећем поглављу веома релевантна и самим тим неопходна у неким будућим разматрањима допунских номиналних клауза. Наиме, услов подударности у падежу не постоји у случајевима када се номинална клауза уводи као субјекат ако заменица којом се ова клауза уводи у структуру има морфолошки изражен и род и број. Фокусирајући се на субјекатске номиналне клаузе, ауторка обраћа једнаку пажњу и на позицију субјекта који претходи глаголу и на постглаголску позицију субјекта. Разлике у дистрибуцији два типа номиналних клауза између ове две позиције објашњене су анализом у којој је свака субјекатска номинална клауза испред глагола заправо структура дислоцирана улево. У ситуацији када *калем* (тј. заједничка структура) није упитна заменица, већ нека друга именичка категорија, она може али не мора да се реализује фонолошки, будући да српски језик допушта могућност фонолошки неискazanог субјекта.

Пето поглавље ове дисертације, *О неодређеним генерализирајућим зависним клаузама*, пореди ову врсту клауза са претходно анализираним допунским клаузама. Ово поређење је мотивисано чињеницом да се у енглеском језику ове клаузе често сматрају идентичним субјекатским номиналним клаузама, мада је сам глагол у главној клаузи (копула *бити*), тј. синтаксичко окружење у првом случају специфично. Поредићи ове конструкције у енглеском и српском, ауторка разматра релевантна синтаксичка и семантичка својства *неодређених генерализирајућих зависних клауза* у енглеском језику и по њима дефинише пандан ове конструкције у српском језику, а затим представља постојеће приступе овим конструкцијама. С обзиром на податке у српском језику, ауторка се залаже за анализу која подразумева тзв. *померање предиката*. Разлике које уочава у синтаксичкој реализацији неодређених генерализирајућих клауза у енглеском и српском језику ауторка објашњава идентификујући различите стратегије које су у овим језицима доступне, с обзиром на лексичка и морфолошка својства категорија заменица у њима. На овај начин ауторка обезбеђује шири увид у својства номиналних клауза и неких њима сродних именичких конструкција са релативном клаузом.

Коначно, у шестом поглављу, ауторка сумира све резултате свог истраживања и основне аргументе за прихватање синтаксичке анализе предложене у овој дисертацији.

<p>VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији</p> <p>уз напомену: Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Milićević, Nataša. 2008. Free-choice indefinites. <i>Novi Sad Generative Syntax Workshop: Proceedings</i> (ур. Суботић, ЈБ. и др.). 26-36. Univerzitet u Novom Sadu. ISBN 978-86-6065-030-8 2. Hartmann. J. & N. Milićević, 2008. Case Alternations in Serbian existentials. <i>Proceedings of FDSL</i>. (Eds. G. Zybatow, U. Junghstann, D. Lenertova, P. Biskup). Leipzig, Frankfurt am Main: Peter Lang 168-184. ISBN 978-3-631-577-88-2. 3. Milićević, Nataša. 2011. Structure sharing – The case of free relatives in Serbian. <i>Acta Linguistica Hungarica</i> 58 (3). 297-312. Akademiai Kiado. 4. Hartmann, Jutta M. & Nataša Milićević. 2015. Pseudoclefts in Serbian. <i>Slavic Grammar from a Formal Perspective. The 10th Anniversary FDSL Conference</i>. (Eds. Gerhild Zybatow, Petr Biskup, Marcel Guhl, Claudia Hurtig, Olav Mueller-Reichau & Maria Yastrebova). Leipzig 2013. Frankfurt am Main: Peter Lang, 217-230.
<p>VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Критички и свеобухватно су представљени постојећи приступи синтаксичкој анализи номиналних клауза у генеративистичкој теорији. (2) Детаљно су представљена синтаксичка и семантичка својства ове врсте клауза у енглеском (и другим германским језицима) са једне стране и српском језику са друге, као и синтаксичке разлике између њих. (3) Извршена је класификација допунских номиналних клауза која је морфолошки и синтаксички релевантна. (4) Прецизно су дефинисани типови и степен поклапања (<i>matching constraints</i>) која постоје у овим конструкцијама у српском језику. (5) Аргументовано је примењена теорија калемљења у анализи релевантих података у српском, чиме се емпиријски доказује оправданост ове теоријске иновације у домену синтаксичких спајања. (6) Понуђена је јединствена анализа унутрашње структуре номиналних клауза у српском језику и њихове дистрибуције. (7) Показано је да је слободна дистрибуција номиналних клауза у субјекатској позицији у српском језику само привид и да је услов поклапања у падежу увек присутан у овом језику. (8) У понуђеној анализи субјекатских номиналних клауза повезује се необавезна фонолошка реализацију субјекта у српском језику са (привидно) слободном/формално неусловљеном дистрибуцијом субјекатских номиналних клауза. (9) Примењена је анализа померања предиката на неодређение генерализирајуће зависне клаузе у српском и дефинисана стратегија употребе ове конструкције у српском и енглеском језику.
<p>VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>НАПОМЕНА: Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.</p> <p>Рад показује изузетно висок ниво кандидаткињине компетенције у сагледавању веома сложеног синтаксичког проблема, чији је резултат јасно приказивање и тумачење резултата истраживања. Дисертација је написана јасним стилем, а аргументација у раду је јасна, прецизна и логична. У целини, докторска дисертација Наташе Милићевић сведочи о потпуној научној зрелости како у погледу истраживачке методологије, тако и изношења и тумачења резултата.</p>

<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: НАПОМЕНА: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање.</p>
<p>1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме Дисертација је написана у складу с образложењем наведеним у пријави теме.</p>
<p>2. Да ли дисертација садржи све битне елементе Дисертација садржи све битне елементе.</p>
<p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци Ова дисертација представља оригиналан допринос лингвистици по следећим својствима: (1) представља јединствен и детаљан приказ једне врсте номиналних клауза у српском језику (2) идентификује формалне карактеристике (морфолошку изражености рода и броја на упитној заменици) као синтаксички релевантне за дистрибуцију номиналних клауза (3) примењује иновативни теоријски приступ у анализи релевантних података на српском језику (4) пружа значајну емпиријску подршку једном нестандартном синтаксичком приступу доказујући његову универзалну примењивост (5) указује на релевантност статуса категорије предлога у једном језику у одређивању степена поклапања у падежу у допунским номиналним клаузама (6) јасно и доследно формулише (раније уочену) везу између одсуства поклапања у падежу у субјекатским номиналним клаузама и могућности изостављања субјекта у неком језику, што ову анализу чини проверивом, тј. примењивом у другим језицима који дозвољавају изостављање субјекта (7) указује на релевантност граматичког разликовања живог и неживог у конструкцији неодређених генерализирајућих зависних клауза</p>
<p>4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања Нису уочени никакви недостаци дисертације. Сви преостали проблеми предложене анализе, превасходно нерешена питања прозодијско-синтаксичке интеракције, јасно су представљени од саме ауторке, уз смернице за даља истраживања која могу довести до њиховог разрешења.</p>
<p>X ПРЕДЛОГ: На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже: - <u>да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана</u></p>
<p>На основу укупне оцене ове дисертације, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета да препоручи Сенату Универзитета у Новом Саду да рад <i>Синтаксичке стратегије у домену допунских номиналних клауза</i> (урађен под руководством првог члана ове комисије) прихвати као докторску дисертацију, а кандидаткињи мр Наташи Милићевић одобри усмену одбрану пред истом Комисијом.</p>

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

У Новом Саду и Нишу, 7. маја 2016.

Проф. др Маја Марковић

Проф. др Сабина Халупка Решетар

Проф. др Биљана Мишић Илић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.